

CONSEIL BRUXELLOIS DES PERSONNES
EN SITUATION DE HANDICAP

BRUSSELSE RAAD VOOR PERSONEN
MET EEN HANDICAP

INITIATIEFADVIES

**Voorstel van ordonnantie betreffende
de invoering van een stelsel van
tewerkstellingssteun in het kader van
de professionele inclusie van personen
met een handicap**

Advies aangenomen door de RPH op

9 juli 2025

CONSEIL BRUXELLOIS DES PERSONNES EN SITUATION DE HANDICAP

Boulevard Bischoffsheim 26 - 1000 Bruxelles

Tél : 02/205.68.68 - brupartners@brupartners.brussels

www.brupartners.brussels/fr/conseil-bruxellois-des-personnes-en-situation-de-handicap

Vooraf

De Brusselse Raad voor personen met een handicap (hierna “de Raad” genoemd) heeft **het initiatief genomen om zich te buigen over het voorstel tot ordonnantie** dat door mevrouwen, mijne heren, volksvertegenwoordigers *Joëlle Maison, Emile Luhahi, Imane Belguenani, Farida Tahar, Fadila Laanan, Pascal Smet, Stéphanie Lange* en *Sadik Köksal* bij het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is ingediend betreffende de invoering van een stelsel van werkgelegenheidssteun voor de professionele inclusie van personen met een handicap.

Dit wetgevend initiatief heeft **tot doel** de bestaande steunmaatregelen **te verduidelijken** en **te reorganiseren** om deze begrijpelijker, rechtvaardiger en toegankelijker te maken voor alle Brusselaars met een handicap, ongeacht of ze Franstalig of Nederlandstalig zijn. Het past in een dubbele context: enerzijds de overname door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van het beheer van de werkgelegenheidssteun die oorspronkelijk door de COCOF werd verleend, en anderzijds de uitgesproken wil om de aanhoudende ondervertegenwoordiging van personen met een handicap op de arbeidsmarkt te bestrijden. De hervorming heeft ook tot doel, het bijzonder gefragmenteerde institutionele landschap **te vereenvoudigen** door de werkgelegenheidssteun voor personen met een handicap onder één autoriteit (Actiris) samen te brengen. Deze **centralisatie** is gebaseerd op een arrest van de Raad van State waarin de gewestelijke bevoegdheid op het gebied van werkgelegenheidssteun wordt bevestigd.

De **Raad** betreurt dat de parlementaire werkzaamheden in een uiterst kort tijdsbestek zijn uitgevoerd, zonder dat er **een formeel verzoek om raadpleging van onze Raad of andere betrokken adviesorganen** werd ingediend. De **Raad** herinnert eraan dat hij herhaaldelijk zijn belangstelling en bereidheid heeft uitgesproken om aan de uitwerking van deze hervorming deel te nemen, gezien het belang en de reikwijdte ervan. Hij heeft hierover adviezen uitgebracht in april 2023¹ en januari 2025², wat heeft geleid tot een constructieve gedachtewisseling met het bestuur. Deze raadpleging zou tijdens de hele uitwerking van de hervorming worden voortgezet. De **Raad** had met name zijn waardering uitgesproken voor het streven naar billijkheid, de wil om de regelingen te verduidelijken en het voornemen om de continuïteit van de steun te waarborgen. De leden van de Raad hadden echter ook enkele **bezorgdheden** geuit, waarop dit voorstel niet volledig lijkt in te gaan, met name wat betreft **de naleving van het standstill-beginsel**, de geïndividualiseerde begeleiding en de raadpleging van de betrokken partijen.

De **Raad** wijst er **met voldoening** op dat in de ordonnantie een **evaluatie van de regeling** is voorzien. Deze evaluatie moet ten minste om de drie jaar plaatsvinden, wat de deur openlaat voor aanpassingen in de toekomst. De **Raad** zal erop toezien dat hij bij deze evaluatie wordt betrokken en spreekt nu al de wens uit dat deze evaluatie gebaseerd zal zijn op een reële participatie van de betrokkenen.

¹ [A-2023-003-RPH](#)

² [A-2025-001-RPH](#)

Advies

1. Opmerkingen over de procedure

De keuze voor een voorstel van ordonnantie, dat uitgaat van parlementsleden en niet van de Regering, heeft als direct gevolg dat de tekst niet aan de Raad van State is voorgelegd. Dit ontbreken van een voorafgaande juridische controle is betreurenswaardig voor een hervorming die zo ingrijpend is. De Raad van State had zich namelijk op nuttige wijze kunnen uitspreken over gevoelige rechtsvragen, met name in verband met artikel 22ter van de Grondwet, dat gelijke rechten voor personen met een handicap garandeert, en **het standstill-beginsel** dat elke afbouw van verworven rechten verbiedt.

De **Raad** betreurt het dat hij niet formeel in kennis is gesteld van de procedure en niet officieel werd geraadpleegd, ondanks zijn specifieke bevoegdheid en de talrijke stappen die hij heeft ondernomen om bij de voorbereidende werkzaamheden te worden betrokken. In het algemeen is het feit om slechts tien dagen te voorzien tussen de behandeling van een parlementaire tekst (27/06/2025) en de goedkeuring ervan door de plenaire vergadering (10/07/2025) een mogelijkheid waarmee spaarzaam moet worden omgesprongen - omwille van uitzonderlijke redenen - en die naar onze mening niet gerechtvaardigd was voor deze hervorming, waaraan reeds verscheidene jaren wordt gewerkt.

2. Opmerkingen ten gronde

De wil van de wetgever om de aanwerving van personen met een handicap te stimuleren, is een doelstelling die de **Raad** ten volle onderschrijft. **De herinnering aan de stimulerende rol van steunmaatregelen is een positief signaal voor de werkgevers.** Het is **legitiem dat er controles worden voorzien** en dat weigeringen kunnen worden ingesteld wanneer de aanwerving niet in overeenstemming is met het inclusiedoel. Deze algemene oriëntatie lijkt de goede richting uit te gaan.

De **Raad** pleit ervoor dat elke hervorming van de werkgelegenheidssteun voor personen met een handicap een echte administratieve vereenvoudiging meebrengt en geen extra bureaucratische lasten voor de werkgevers. Sommigen hebben specifiek **hun bezorgdheid geuit over de rigiditeit van het nieuwe systeem**. In het vorige stelsel kon steun worden gecumuleerd, waardoor op flexibele wijze opleidingen, culturele bemiddeling of initiaties in gebarentaal konden worden georganiseerd. Deze flexibiliteit verdwijnt zonder enige vorm van compensatie.

Een andere bezorgdheid van de Raad is het **risico op discriminatie** van personen met een handicap in de non-profitsector, waar de lonen worden betoelaagd. Het rendementsverlies zal dus niet langer in aanmerking worden genomen.

De **Raad** staat positief tegenover een betere ondersteuning van aanpassingen via een systeem van hulpmiddelen. Hij vreest echter dat bepaalde behoeften niet of onvoldoende zullen worden vervuld bij gebrek aan een **systematische aanpak**. Voorbeeld: voor het tolken in gebarentaal zou het relevanter zijn om een rechtstreekse financiering van erkende tolkdiensten te overwegen, zoals in het Vlaamse model is voorzien. Dit zou kwaliteitsvolle diensten en betaalbare prijzen garanderen.

2.1 Naleving van het standstill-beginsel

De **Raad** vraagt zich af of het standstill-beginsel wordt nageleefd bij de fusie van twee reeds bestaande regelingen: de steunmaatregel “Activa - beperkte arbeidsgeschiktheid” en de integratiepremie van de

dienst Phare. Terwijl deze twee steunmaatregelen voorheen konden worden gecumuleerd, worden ze nu gebundeld in één enkele maatregel, waarvan het bedrag wordt aangepast aan het **rendementsverlies**. Welnu, de vroegere Activa-steun was uitsluitend gebaseerd op de erkenning van de handicap, zonder beoordeling van het rendement. Deze wijziging van de criteria **zou voor sommige personen een nettoverlies aan steun kunnen betekenen**.

2.2 Evaluatie van het rendementsverlies

De **Raad** noteert dat de evaluatie van het rendementsverlies door Actiris zal worden uitgevoerd. De dienst Phare, die voorheen hiervoor bevoegd was, beschikte over een waardevolle en erkende expertise. Bij deze evaluatie werd de persoon op globale wijze in aanmerking genomen, met een erkenning van zijn functie en verantwoordelijkheden. De **Raad** pleit er dan ook voor dat deze expertise als inspiratiebron zou dienen voor het evaluatiesysteem dat door Actiris zal worden ingevoerd. De **Raad** benadrukt dat de evaluaties op maat moeten worden verricht en dat er geen vaste of gestandaardiseerde stelsels mogen worden gebruikt. De keuze van de aanpassingen moet gebaseerd zijn op een individuele en functionele analyse van de behoeften. De **Raad** vraagt dat de evaluaties worden uitgevoerd door een echt multidisciplinair extern team, met erkende deskundigen voor elk type handicap. De **Raad** herinnert eraan dat hij ter beschikking staat van Actiris om te worden geraadpleegd en voor het delegeren van deskundigen.

De **Raad** vraagt garanties dat de gehanteerde criteria op volwaardige wijze rekening houden met de mogelijkheden om de werkplek aan te passen, de werkelijke kosten van gespecialiseerd materieel en de interindividuele verschillen, ook bij gelijke handicaps. Het is van cruciaal belang dat bij de toekenning van steun elke vorm van onrechtstreekse discriminatie wordt voorkomen. Ten slotte mogen ook de behoeften aan opleiding voor het gebruik van specifieke apparatuur, ook in het kader van inschakelingsstages, niet worden vergeten.

2.3 Berekeningswijze van het bedrag van de steun

Een andere bezorgdheid betreft de **wijze van berekening van het steunbedrag**. In tegenstelling tot het vroegere systeem dat door de dienst Phare werd beheerd, waarbij de inschakelingspremie werd berekend op basis van het werkelijke brutoloon van de betrokkene, wordt in het huidige voorstel bepaald dat het bedrag wordt vastgesteld op basis van een **referentieloon**. Dit referentiebedrag zou volgens de bepalingen van de ordonnantie overeenstemmen met het maandelijkse gemiddelde gegarandeerde minimuminkomen, of meer waarschijnlijk met een **Actiris-barema**, zoals dat het geval is voor andere regelingen (bv. Geco's).

De **Raad** vreest dat dit een **achteruitgang** zou betekenen voor personen met een handicap en voor hun werkgevers. Als de persoon wordt aangeworven voor een functie met **grote verantwoordelijkheden** en een loont ontvangt dat hoger ligt dan het basisbarema, zal de steun niet langer de **werkelijke kosten voor de werkgever** weerspiegelen. Dit kan een **ontmoedigend effect** hebben op de aanwerving voor gekwalificeerde functies of functies met grote verantwoordelijkheden, en druist in tegen het doel van een duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt.

Bovendien houdt deze nieuwe berekeningswijze geen rekening met **de diversiteit van de uitgeoefende functies**. In de vorige regeling waakte de dienst Phare over een contextuele beoordeling van de situaties: de aard van de verantwoordelijkheden, de specifieke eisen van de functie of de vereiste verplaatsingen werden expliciet in aanmerking genomen. Deze systemische benadering, die

gebaseerd is op een gedetailleerd inzicht in de professionele realiteit, moet absoluut behouden blijven. De steun terugbrengen tot een eenvoudig percentage dat wordt toegepast op een gestandaardiseerd referentie-inkomen zou neerkomen op een kunstmatige uniformisering van situaties die juist om een grote mate van individualisering vragen.

2.4 Gebrek aan beroepsmiddelen

De **Raad** is verbaasd dat in de tekst van het voorstel van ordonnantie geen mogelijkheid tot beroep is opgenomen, naar het voorbeeld van de “commission de réexamen” van de dienst Phare, waardoor er geen **administratieve of externe** beroepsmogelijkheid meer zou zijn om een administratieve beslissing te betwisten. Dit betekent dat elke negatieve beslissing alleen voor de rechter zal kunnen worden aangevochten, die een ordonnantie niet terzijde kan schuiven. De **Raad** dringt er sterk op aan dat een dergelijk administratief vangnet in de tekst zou worden opgenomen, aangezien het ontbreken daarvan in strijd zou zijn met het recht op een effectief beroep en het beginsel van behoorlijk bestuur.

2.5 Criteria van de premie voor zelfstandigen

De **Raad** vraagt zich af waarom alleen zelfstandigen in hoofdberoep in aanmerking komen voor de premie voor het opstarten en voortzetten van activiteiten. De uitsluiting van zelfstandigen in bijberoep is niet in overeenstemming met de aanbevelingen in het *BDO*-verslag³ over het ondernemerschap van personen met een handicap. Dit ontnemt steun aan personen die een geleidelijke omscholings- of activiteitstrategie volgen, terwijl dit in andere gewestelijke beleidsmaatregelen net wordt aangemoedigd.

Er worden ook verduidelijkingen verwacht over de mogelijkheden tot cumulering met andere loontussenskomsten. Het gebrek aan transparantie op dit punt creëert onzekerheid voor de werknemers en werkgevers.

2.6 Ontdekkingstages en belofte tot aanwerving

De **minimale duur van ontdekkingstages wordt niet gepreciseerd**. Deze onduidelijkheid dreigt het bereik van deze stages te beperken, die niet louter observatieperiodes van enkele dagen mogen zijn, maar een echte professionele immersie moeten vormen.

De **Raad** is van mening dat **de omscholingsovereenkomsten**, hoewel deze potentieel hebben, nog te vaak in het voordeel zijn van de werkgever, zonder reëel vooruitzicht op een duurzame aanwerving voor de betrokkene. De **Raad** is ingenomen met de verplichting om personen met een handicap voor ten minste zes maanden in dienst te nemen wanneer de omscholingsovereenkomst na een stage van een jaar met zes maanden wordt verlengd. De **Raad** plaatst echter vraagtekens bij de duur van zes maanden. Deze is **niet voldoende om de betrokkene sociale rechten te laten verwerven**. Hij stelt daarom voor om deze minimumduur te verlengen.

3. Besluit

De **Raad** herhaalt zijn verzoek om op volwaardige wijze bij de werkzaamheden in verband met deze hervorming te worden betrokken, met inachtneming van het beginsel “Niets over ons zonder ons”.

³ GOB, EQUAL BRUSSELS, [Brussels-ondernemerschap-vanuit-het-perspectief-van-handicap-en-genre](#), 2024.

Hoewel sommige intenties van de wetgever kunnen worden toegejuicht, roept de concrete invulling ervan in de ordonnantie vragen op, zowel inhoudelijk als procedureel.

De Raad blijft **bereid om actief bij te dragen tot de uitvoering van de hervorming**, met name door middel van een raadpleging stroomopwaarts van **het aannemen van de toekomstige uitvoeringsbesluiten**, zodat deze daadwerkelijk een gelijke toegang tot werk garandeert, met inachtneming van de diversiteit van de situaties en de rechten van de betrokken personen.

*

* *